

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“
вносити: в Австрії:

на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руце ми оорце і віра руска“. — З Русла на вих польське М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовск г. ул. Я-
гайлоньска ч. 4.

Рукописи звертає ся лише а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
30 с. від стрічки, а в „Надіслан-
нім“ 40 сот. Подяки і привітан-
ня доносять по 30 сот. від стрічки.

Православний російський екзарх для Галичини.

Дивна вістка наспіла сімми днями із Пе-
тербурга. Царгородський патріарх Герман іме-
нував волинського архієпископа Антонія прав-
ославним екзархом для Галичини.

Вістку сю потвердив в цілій основі ор-
ган російського „Св. Синода“ „Свѣтъ“ і додав,
що в іменованім екзарха починає ся нова
доба для галицького православ'я, бо в особі
Антонія одержує галицьке православ'я мужного
оборонця, з якого голосом повинно навіть
австрійське правительство числити ся. Погля-
ди „Свѣта“ найшли сердечний відгомін в
„Прикарпатській Русі“, яка заздальгидь підле-
щує екзархові, величаючи его мужем свѣ-
тлим і „стойкого ума“ і т. д.

Очевидно, що ті всі міркванія „Свѣта“
і „Прикарпатск-ої Русі“ обчислені на ефект
для самого факту, якому має товаришити
якесь вирозумінє, оправданє і похвала. Реаль-
ного оправданя до сего факту не може бути,
бо... в Галичині нема взагалі
ні якого православ'я.

Православ'я нема в Галичині, але факт
іменованя Антонія православним єпископом
говорить проречисто, що хоч его нема, то
треба, щоб оно було, бо інакше
виходить небувале непорозумінє. А те непо-
розумінє степенує ся, коли зважимо, що для
захожих в Галичину православних духовним
начальником є черновецький православний ми-
трополит, отже, що іменованє нового началь-
ника тою самою духовною властю (царго-
родским патріархом) означає усунєнє старого
начальства від духовної опіки над ісповідни-
ками православ'я, які навідують ся в ряди-
годи до Галичини. Виходить, що іменованє
нового духовного начальства для православ-
них в Галичині являє ся висловом недовіря
зі сторони царгородского патріарха для чер-

новецького митрополита і лише в такім змі-
слі — коли брати релігійну сторону під роз-
вагу — сей факт має своє виправданє. В та-
кім случаю цілий факт з новим православним
єпископом зводив би ся до внутрішних
перемін в православній церкві і нас, як такий,
мало що обходив би.

Але інакше представляє ся ціла справа,
коли її розглядаємо з політичного становища.
Антоній волинський є не лише православним
єпископом, але й єпископом російського
православ'я, єпископом з чужої, а до того во-
рожої держави і є вкінці — а се найважній-
ше — одним із стовпів того російсько-пансла-
вістичного гурта, що цілюю своєї діяльності
вважає зросійщенє Галичини, щоби російське
живло оперлось о Карпати, а навіть поза
Карпати. З сего ясно всякому буде, що іме-
нованє Антонія галицьким, православним ек-
зархом має політичне, а не церковне зна-
чєнє.

Царгородський патріарх, підписуючи но-
мінаційний декрет для Антонія, повинен був
знати, що робить. Недавший ще час, коли він
вихав з Росії, де перебував підчас ювілей-
них торжеств дому Романових. Бував він на
засіданях „Святейшаго Синода“ і стикав ся з
тимі личностями, які мають в своїх руках
головні нитки православно-русофільської агіта-
ції в Галичині. Певно, що говорив з гр. Бо-
брінским і з Антонієм волинським; від них
довідав ся про російські затії на віру і на-
родність галицького українсько-руського насе-
леня. Довідав ся він — може по раз перший в
житю — що в Галичині встає вже сторон-
ницьтво, яке то тайно, то явно працює в ко-
ристь панславистичних мрій. Може й старий
патріарх не годив ся з політикою „явного
розвою в білий день“, яку при помочи гроша
і свідомого обману провадить панславистична
Росія в Галичині, але він сам завадто тісно
зв'язаний із тою Росією, щоби не піти по лі-
нії єї бажань. І пішов — бо сотворив законне
оправданє для російської політики через іме-

нованє Антонія волинського православним на-
чальником для Галичини.

„Православ'я в Галичині нема, але оно
має бути“ — каже панславистична Росія, Є
уже православний єпископ — добре й се на
початок — думає „Св. Синод“. „Але чи єпи-
скоп вистарчать за вірних?“ запитаємо ми.

Ціла справа в православним єпископом
выглядає на гумореску. Таке перше вражєнє,
коли про неї говоримо. Однак дуже смішно
було би себе потішати, що се невнянний жарт
„втяли“ російські панслависти з царгородским
патріархом. То не жарт, але нова, добре об-
думаня затія, яка має за ціль претягом пев-
ного часу розбити релігійну єдність нашого
народу в Галичині, щоби тим лекше стравила
нас ненавистна Росія!

„Свѣтъ“, орган „Свят. Синода“ пише,
що обовязком нового екзарха на коротку ме-
ту буде: висвячувати православних священ-
ників для галицьких парохій. Ми добре знаємо
се з численних примірів, що се значить.
Ілечка, Гудиму, Сандовича, Цимбалу і т. д.
також висвячували російські єпископи, але
їх висвячуваня не признавали наші власти,
і збороняли та й збороняють їм баламутити
наш нарід. Всі дотепершні Цимбали не мали
ніяких законних основ до своєї церковної ді-
яльності в Галичині, бо російське правосла-
вє не було „eine staatlich anerkannte Reli-
gionsgenossenschaft“. Тепер-же всі вихованці
православних духовних семінарій, висвячені
новоіменованим галицьким екзархом мають за-
конний, бодай в канонічнім розуміню, простір
на якім схочуть пробувати опирати ся ав-
стрійській власті, коли би она не признала з
державного становища їх діяльність допу-
стимою.

Може й се не жарт ті перехвалки русо-
філів, які кажуть, що „небавом покаже ся,
чи є в Галичині православ'є“. А задемонстру-
вати правдивість своїх перехвалок мають де
русофіли і російські панслависти, бо русо-
філства в Галичині в темних околицях ще

досить! Нехай явить ся 50 православних ду-
ховників в 50 русофільських селах і — є пра-
вослав'є.

Так стоїть справа в освітленю ново-
збувшого ся факту, якого не може легкова-
жати ні держава, ні наш нарід. Але в тім річ
щоби з сего факту витягнути відповідні по-
слідности. Наша держава повинна тямити,
що російська політика загарбуваня країв і на-
родів все йшла такими блудними шляхами.
Україну і Польщу не загорнула Росія воєн-
ними але моральними підбоями; она старала
ся все сотворити якийсь законний привід до
українських і польських земель, розбивала в
хитрий спосіб народи на сторонницьтва, осла-
блювала їх відпорну силу, а тоді — покли-
куючи ся на такі, а такі претенсії їх полі-
кала. Через Антонія волинського бажанє здо-
бути собі Росія вплив на релігійне житє в
Галичині, а опісля посягне і на всяке инше,
тим більше, що витворила собі вже в Гали-
чині основу в русофілах і розбила наш нарід
на два непримиримі табори. Держава в своїм
власнім інтересі повинна не тільки не при-
знати ніякої власті за Антонієм волинським,
але що більше повинна зложити торжествен-
ний протест у царгородского патріарха, який
накладає Галичині російського духовника, хоч
такий самий духовник є в Чернівцях, в нутрі
самої австрійської держави. Царгородский па-
тріарх в імя добрих відносин до нашої дер-
жави повинен знести своє зарядженє.

Наш нарід, а особливе наша Церква по-
винні тепер пильно працювати, щоби підтати
русофільсько-православні прєяви в Галичині в
самих основах...

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх
реставраціях, каварнях, торговлях і привідну-
вати нам нових передплатників в кругах сво-
їх знакомих.

Дозрілий чоловік.

В родині судового радника Льва Бобре-
цкого велика радість: Его син, Роман, здав
іспит зрілости! Десять років ходив до гімна-
зії, замість вісім, однак нарешті таки скінчив
П. Хоч не ціла іспитова комісія, лише біль-
шість, признала его дозрілим, — все одно,
„матура“ була в кишені.

Коли він сю вістку в полудне привіс до
дому, мати розплакала ся з радости, три се-
стри поділували ся з ним, а до суду побіг
зараз молодший брат Юлько, дати знати бать-
кови. Заким батько прийшов на обід, мати
дала Ромкові двадцять корон нагороди і ду-
же просила его, щоб не казав о тім батькови
ані слова; колиж батько прийшов, Ромко
дістав ще від него одну корону і признає:

— Ти тепер, Ромку, дозрілий чоловік,
отже можеш піти собі сам на мороженє
до цукорні, а вечером підемо оба на пиво.

Ромко подякував батькови і усміхнув
ся невзначно.

При обіді родина рішила, що годі вже
дозрілому чоловікови ходити в гімназійним
уніформі; тому по полудні, коли батько спав,
мати пішла з Ромком, купити ему одєжу, по-
котрій ніхто би его не посудив, що він ще
ученик.

Коли батько збудив ся і на свої коротко-

зорі очи наложив окуляри, не пізнав Ромка;
се був вовсім инший чоловік, не такий тон-
кий та довгий, як перше, тільки більше обе-
мистий; а в мягкім капелюсі на голові і з па-
личкою в руках, котру вже собі сам Ромко
купив, з лицем чисто виголєним, хоч там
мало що було голити, в чорнім мохом під за-
дертним троха носом, виглядав він уже як су-
довий авскультант, а не „матурист“.

— Отже вечером підемо разом на пиво —
пригадав батько.

— Добре! — відповів син.

Вийшов до сальону, придивив ся собі у
великім зеркалі, поправив капелюх, „вуса“ і
краватку, в кухні щипнув в руку погану з ли-
ця, але молоду ще кухарку — і пішов у
місто.

Ту накупив карток з образками і всту-
пив до каварні „Імперіаль“. Казав собі дати
чорної кави, єгипетских папіросів, пера і чор-
нила. Написав картки до Фелі Млинської, Зосі
Заблудовської, Нютки Когуцінської і Мані Вир-
вудубівної, оглянув образки на картках — се
були самі любовні події: поділунки, танці, ран-
деву і вінчанє, — сховав у кишені і почав
читати Neue freie Presse, хоч мало розумів
німецьку мову.

До буфету надійшла товста каснерка
з зівялим лицем і заспаними очима. Ромко
кинув незорумілу часопись і пішов звітати
ся з каснеркою та повідомити її про свою до-
зрілість. Она ледви пізнала его.

— Ви так змінили ся! Правда, що я вас
давно бачила.

— Ще в „Орієнті“.

— Пригадую собі. А-но, гратуюлю вам,
дуже тішу ся. Кудиж запишете ся?

— На права.

Тому, що Ромкови каснерка видала ся
сним разом дуже старою і поганою, він з нею
в довшу розмову не вдавав ся, тільки запла-
тив і вийшов на улицю.

Кинув картки у почтову скринку і пома-
лу, млинкуючи палицею, проходжував ся. Го-
лову ніс високо і капелюх перекинув троха на
бік. Очима майже благав кожного, щоби хоч
подивив ся на него. Однак, на жаль, мало хто
звертав на него увагу.

За те він звернув увагу на панночку, що
йшла з п'ятдесяті кроків перед ним. Чим
скорше підбіг до неї і поклонив ся. Се була
Нютка Когуцінська, семінаристка і дочка
возьного з банку.

Також Нютка не пізнала его, але як пі-
знала, дуже втішила ся і ним і его дозріло-
стю.

— А я що йно вислав до вас картку з
моїм знаком — знаєте?

— Знаю: знак питання між двома зв'яз-
ками. Ліпше так — на що явно?

— Може би панна Нютка пішла зі мною
тепер до кіно?

Нютка хвилинку подумала, спитала, ко-
тра година, і пішла з дозрілим чоловіком.

В кінотеатрі показували на полотні „Вір-
не серце“, страшно і безнадійно залюбленє,
довге на півтора кілометра, а переробленє
зі світової французкої повісти маркіза Жере
Капустина. Дівчина, що продавала цвіти, ду-
же подобала ся графові Плює — і з того
вийшла трагедія з вязницями, автомобілями,
пожарами в готелях, бомбами і отруями.

Пан Роман за весь час, як у салі було
темно, тримав Нютку за рамя і тулив її до
себе, а Нютка, очевидно настрашена подіями
на полотні, хилила ся до него чимраз більше,
так що він її раз навіть поділував. Щастє,
що сиділи в темнім закутку і ніхто їх не ба-
чав. Колиж нарешті граф Плює взяв за жін-
ку дівчину з цвітами і в салі стало ясно,
Ромко і Нютка тільки вітхнули тяжко і відсу-
нули ся від себе. Наче обоє зі сну збудили
ся.

— Подобало ся вам? — спитав Ромко.

— Дуже.

Нічого собі штучка — потвердив Роман
і обоє вийшли небавом з кіно.

— Господи! вже так пізно! — налякала
ся дівчина, подала руку, подякувала і побігла
до дому.

Ромко не відпроваджував єї, бо хоч
Нютка — гарна дівчина, але ему — дозріло-
му чоловікови, правникови від осени і сино-
вого радника — не пара. Зрештою дома вже
певно ждали з вечерою, по котрій мав з бать-
ком іти на пиво.

Допись з Новосандеччини.

(Невідрадне положення української бурси в Новім Санчі).

З тяжкою бідою, при помочи жертв суспільності, змогла українська бурса в Новім Санчі дотягнути до кінця шк. року. — Тепер настали ферії для молодіж, та нема ферій для виділу бурси, котрий замкнув свій біляс з великим недобором. Час вакаційний скоро переминає, та знов зголосить ся убога молодіж до бурси на поміщене по найбільшій часті даром, або за дуже низкою оплатою. Як зачуваємо виділ „Бурси“ з початком шкільного року не буде пранимати безуслівно нікого даром — ані за низшою оплатою, бо фонди бурси не то що вичерпані, але обтяжені великим довгом. — А треба знати, що на коли би виділ бурси справді виконав се, о чім зачуваємо — тоді або ніхто не зголосить ся до бурси — або так мале число, що для него не було би можливо провадити кухню, а тим самим ніхто з учеників не згодив би ся бути в бурсі на саме лиш помешканє. — З того скористала би москвофільська бурса (на папері розв'язана) і радо пригорне до себе молоде покоління і даром, бо у неї на се фотдів найде ся доволі. — Та на се не повинна дозволити наша суспільність. Новосандечка українська бурса знаходить ся у виїмковім положенні, та не може надіятися на чужу поміч.

Бі місяця на самих окраїнах нашої землі є дуже важна. З одної сторони мазурске море, до якого не має жадних претенсій, а з другої сторони твердиня москвофільства, з якою треба зводити навазяту борбу. Махнувши рукою на сю борбу наша суспільність не сьміє, бо з хвилику упадку бурси, упаде одинок українська твердиня, яка вириває лемківську молодіж з обіймів московської язви. — Вправді москвофільську бурсу на папері розв'язано, але она естувала дальше так само, з тою лиш ріжницею, що господина бурси ніби то винаймила люлька бурси і держала учеників на станції. Але платно за учеників поміщених у неї, ніби то на станції, платив виділ. На тим розв'язанню скористала ще москвофільська бурса, бо опісля московскі часописи мали претекст кричати про переслідуванє „русских“ та наслідком того, плили на переслідуваних щедрі жертви зі всіх сторін не лиш в коронах але в доларах і рублях. А що з тої бурси виходять самі завзяті Москвалі, то досить вказати на теперішніх редакторів „Сквизматської газетки „Лемка“ Віслоцкого і Русенка, та на батюшку Сандовича.

Задля того повинна наша суспільність чим скорше нести поміч виділові української бурси філії „Просвіти“, щоби при прийнятті учеників до бурси міг виділ прийняти декого і даром а декого за низшою оплатою. По інших повітах займає ся бурсою інтелігенція духовна та світська і простолудия — а ту на жаль майже ніхто не журить ся тим, що діє ся в українською бурсою в Новім Санчі. Звалявати весь тягар на самих місцевих людей в Новім Санчі є річчю що найменше несправедливою, бо бурса, а передовсім в Новім

Так і було, що ждали на него. Вечера була виїмково добра, щоби батькові і синові смакувало пиво.

Оба небавом вийшли з дому.

— Куди підем? — спитав Ромко.

— До Берка.

— Та хто би туди йшов?! — вихопив ся син і додав по хвилині. — Я чув, що там невідомідне товариство і пиво лихе.

— Ну, то куди? Порадь, коли знавщ, бо я нігде не буваю і на пиво не ходжу.

— Я би радив до Брошковского. Там кажуть, чудовий пілзнер.

Тут прийшло ся Ромкови взяти капелюх, бо переходила якась знакома панна. Коротковорий батько вхопив також за капелюх.

— Се що за одна? — спитав сина.

— Знайома з танців.

— Так пізно ходить сама? — дивував ся старий.

— Тепер інші панни, як за часів тата. Хочуть рівних прав з мужчинами і чому би їм не дати?

— Всеж таки так пізно сама? — дивував ся старий.

(Конець буде).

Санчи се справа загальна а не місцева. Чей же наша суспільність не допустить до упадку української бурси в Новім Санчі, а заздальгити подати їй поміч матеріяльну. Українська бурса в Новім Санчі потребує сталої матеріяльної помочи, тому наша суспільність не повинна на неї забувати ніколи.

Сусід.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

Послуханє ген. Кробатіна у цїсаря. Вчєра о 11 год. перед пол. явив ся у цїсаря в Ішлі міністер війни ген. Кробатін на послуханю, яке трєвало до год. три чверти на 1. Після „N. fr. Presse“ се послуханє відносило ся головно до персональних питань, а імовірно Кробатін складав також звіт з майбутнього увільненя резервістів XV. і XVI. корпуса. Вечєром відїхав ген. Кробатін до Відня.

Завішенє автономії в Чєхах. Чєскі аграрні послї уповновласнили члена чєского правого виділа, Дарсая, щоби ставив страдальний опір іменованій адміністративній комісії. Дарсай має явити ся в своїм дотеперішнім бюрі і пробувати залагоджувати справи так, начє би не було адміністративної комісії. Деякі чєскі круги задумують зорганізувати небавом велику акцію проти адміністративної комісії; головно чєскі радикали хотили би склонити власників реставрацій, щоби не платили податків. Они готовлять також рекурє проти установи адміністративної комісії до адміністративного трибунала. Орган чєского правого державного сторонництва оголошує отвертий лист до міністра рільництва, в яким звиває міністра, щоби уступив зі свого становища в оглядом на установленє адміністративної комісії миммо конституції.

Вчєра явили ся у предсїдника міністрів, гр. Штіргка, у Відні представники чєского соціалістичного клуба і вручили єму протест проти установи кравової адміністративної комісії. При кінци конференції порушили они також справу відослана домів покликаних під оружє резервістів. Члєни цїсарської адміністративної комісії явили ся вчєра у єї предсїдника гр. Шєнборна і зложили в єго руки присягу. Чєскі члєни кравового виділа явили ся знова у намісника кн. Туна і вручили єму свій протест проти іменованя адміністративної комісії, яка противить ся кравовому статуту.

Демонстрації в Празі. Оноді вчєром прийшло в Празі до великих демонстрацій з причини установленя адміністративної комісії. Підчас демонстрацій підносили учасники оклики: „Гєть з комісією! гєть з Крамаржом! Ми не будемо платити нових податків!“ Поліція розігнала демонстрантів, але она кілька разів збирала ся знова на площі св. Вячєслава і хотили звідтам дістати ся під німєцкє касино. Однак до сєго не допустила кінна поліція.

Уступленє австро-угорского амбасадора в Петербурзі. „Montags Revue“ доносить, що небавом має уступити зі свого становища австро угорский амбасадор в Петербурзі, Турн ф. Вольсасіно. Се уступленє не є нічим новим, бо оно було вже постановленє перед 8 місяцями, коли то Турн дав петербурскому правительству дозвіл на звїсний додаток до австрійської заяви на основі своїх посольських повноважень, не засягнувши вперед про се думки свого правительства у Відні. Ся незручність Турна викликала загальне обурєнє, яке кинуло тїнь на австрійську політику і майло що не довела до вибуху війни межі Австрєєю а Росєєю.

Заграниця.

Грізне непорозумінє в полудневій Африці. З полудневої Африки надходять несупокійні вїсти. До Йоганєсбурга прибуло много уружєних Бурів. Здав ся, що правительство задумує безоглядно поборювати робітників, які грозять страйком, а робітники знова хотять відповісти на се замахами. Правительство старає ся, щоби з гірничого о. круга видалити 250 тисяч чорних робітників.

Ворохобня в Китаю. Після вїстий льондовських дневників, в Шангаю веде ся дальше завзята борба о арсенал. Ворохобники, відперті з великими стратами, підходять знова до арсеналу, якого боронить з великим доси поводженєм могоуча артилерія правитель-

ствєнной фльоти. Консулярні представники держав удали ся разом до китайского адмірала, щоби запротестувати проти канонади, серед якої много кулі падають до європейской дільниці. На сі протести відповів адмірал вельми приязно, але відмовив.

В Шангаю настав в наслідок сих завязтих подій страшний переляк. Китайське населєнє хоронить ся в європейській дільниці. В Шангаю підпалєно вязницю, в наслідок чого утїкло 200 вязнів. Генерал Чєнчян провав з міста і, як догадують ся, схоронив ся в Явані.

З північного Китаю і Маньчжурії надходять безастанно нові підмоги для правительствєнного війська на полудни. Доси вислано там полки гвардії в Пєкіна, 25 баталіонів піхоти, 6 батерій по 6 скорострільних гармат, 4 гірські батерії, два відділи машинних карабінів, 2 полки кінноти, загалом 30.000 жовнірів. В мануїлий четвер вирушило 4.000 північного війська під охороною 3 кружляків проти кріпостий Вусунг, які заняли ворохобники. По завязтій борбі здобуло правительствєнне військє ті кріпости, але на другий дєнь ворохобники знова їх відобрали. В Пєкіні власти виступають спільно проти полуднево-китайского сторонництва Куомінганг. Арештовано много послів, які належать до сєго сторонництва, але по кількох днєх всіх увільнено. Державний прокуратор домагає ся, із стороннїцтва виключити найзватїйших члєнів, межі иншими також Сунятсєна і грозить в случает відмови, що буде уважати се сторонництво як ворохобну організацію.

В Нанкін є повний супокій. В правительствєнних кругах предвиджують недалекий упадок ворохобного руху. Кружляють чутки, що провідники полудневого сторонництва звернули ся телеграфічно до Юаншїкая з предлогод, щоби він розпочав мирові кроки. В Гуанані проголошено неутральність сєї провинції, а в Чєкінгу здусив губернатор рух проти Юаншїкая.

Після найновїших вїстий з Пєкіна, ворохобники понєхали намір походу на місто Янку. Правительство військє зібрало ся в околиці Нанкіна і Шангаю і вчєра почало острілювати ворохобників. Думають, що нині вачнє ся острілюванє міста Вусунга.

Нова війна на Балкані.

Конференція в Букарєшті радить.

Перше засіданє конференції відпорчників балканських держав відбудє ся нині о год. 4. по полудня. З задоволенєм замічуют в Букарєшті, що всі відпорчники, які прибули до Букарєшту, одержали необмежені повновласти від своїх держав, що дає привід до надїї, що переговори будуть в короткім часі покінчені. В Парижі знова панує в дипломатичних кругах надїя, що сєйчас з початком мирових переговорів в Букарєшті наступить вправді неурядовий, але справдішній розєв. Та годі подїляти сю надїю оптимістів, коли зважити ся, в який дикий спосіб ведуть війну „славянські братя“ на Балкані.

Теперішнє становищє Сєрбії ярко ознаменовують слова сєрбского відпорчника в Букарєшті Спалаяковича, який в розмові з редактором „Uniwersul-a“ сказав такє: „Пророзєм і підписанє мирових прелїмінарів не може бути бесїди, бо або мусить бути безпроволочно заключений мир, або буде дальше кипїти війна. Мир мусить бути заключений на основі грецких і сєрбских домагань. Ми не прибули сюда торгувати ся, але домагаємо ся остаточной полагоди справи, хочємо, щоби всі стратегічні точки на болгарській границі остали при нас, щоби ми в той спосіб були обезпечені перед новими нападами Болгарії. Надїя Болгарії, що вдасть ся їй відокремити Грецію не здїйснить ся, Сєрбія окремою миром з Болгарєю не заключить. Не думаємо зовсім помагати Болгарам до відібраня Адриянополя, а також не годимо ся розпочинати дискусію над первісним сєрбско-болгарским договором; сєй договір вже не естувє.

А грецький відпорчник Венцєльєс додав до сих слів Спалаяковича такє: „Перед другою війною була би Кавала припала Болгарії, але нині во побідній війні ми не можемо зрєчи ся сєго міста, бо оно має в більшости грецкє населєнє.

Заходять питанє, чи на случает заклю-

ченє мира предложуть балканські держави свій договір до одобреня, зглядно потвердженя велико-державам, чи не предложуть. Отже в букарєштєнских поінформованих кругах кажуть, що в случает успішного вислїду конференції, рішеня єї будуть остаточні т. зн. не будуть предложені великодержавам до потвердженя. Держави, які беруть участь в конференції, хотять самі про себе рішати.

Що зроблять великодержави?

На думку парискої печати в уформованю міжнародного положеня треба занотувати два успішні моменти, а саме: 1) Німєччина не буде противити ся фльотній демонстрації проти Турєччини, що найвише не возьмє в нїї участі; 2) Росія покинула думку демонстрації в Азії, щоби сим вчїнком не причинити ся до помотаня положеня. Супроти того надїють ся парискі політичні круги, що адриянопільська сирава не буде причиною нарушеня європейского мира.

Дописєць „N. fr. Presse“ доносить з добре поінформованих берлінських кругів, що великодержави від самого початку є згідні що до того, що до Царгорода належать перєслати спільну ноту. Ся нота буде мати вправді спільний текст, однак буде вручена Портї кожним з амбасадорів окремо. Сї текст мали виробити онодішні збори амбасадорів, почім імовірно будуть розіслані телеграфічні інструкції амбасадорам в Царгороді так, що врученє ноти буде могло наступити нині або завтра.

З Білгорода звїщають, що після вїстий, які там насїли, відбуває ся тепер серед великодержав обмін думок в справі спільного кроку в Білгороді і Атенях для застанови воєнних кроків.

Як зачувати, між Парижом а Петербургом повстало непорозумінє ізза порту Кавалі. Російське правительство домагало ся в Атенях, щоби Греція віддала Кавалю Болгарам, а тимчасом французский посол в розмові з Венцєльєсом заявив, що Франція не піднесла би ніяких замїтів проти задержаня Кавалі Греками. Також Німєччина попирає грецкі домаганя.

„Temps“ доносить, що англійский посол в Царгороді зложив у великого вєзира таку заяву: Великобритійське правительство подало попередно до відома Турєччини, що є готовє прийти в материяльною і моральною помочю для Турєччини, щоби дати єї можливість удержаня турецких посїлостий. Однак супроти теперішого поведєня Турєччини і супроти овлади Адриянополя, англійське правительство цофас своєю поміч і обїцянку і полишає Турєччину єї власній судьбі в політиці яку в так шалений (!) спосіб розпочала.

„Times“ пише, що російский стаційний корабель „Кованєц“ поплив в Царгорода до Бургас для стерєженя російских інтерєсів.

Європейский конгрєс.

Софійский дописєць „Daily Mail“ дізнає ся, що всі великодержави з виїмкою Росії згодили ся на скликанє європейского конгрєсу для полагоди балканских справ.

Що думають панслависти?

Петербурский „Свєтъ“ оголошує дослівно меморіял, який передали панслависти на руки Коковцева і Сазонова. Цїлий меморіял націхований незвичайною наївностю: „Не можемо приглядати ся супокійно — кричуть з ємфазою автори меморіялу — ні глобленю Болгарії, ані також вязаню рухів Сєрбії. Росія повинна передовсім сьміло і відважно ділати на власну руку, незалежно від європейского конгрєту, Росія повинна зрєчи ся всіх спільних демонстрацій, бо Турки стоять вже над болгарскою границєю. Закликаємо вас на Бога, панове міністри, спасїть раз Росію від тих всіх концертів, які для неї лише сором приносять.

Дальше обговорює меморіял сї середники, яких хотить ся повинна Росія. Отже чорноморська фльота повинна заняти Босфор і Дарданелі, що зневолить Турєччину цофнути ся на лїнію Енос-Мідія. Міжнародний договір що до проливів, як ображающий честь Росії (!) повинен бути підданий розглядюви. Румунія повинна своє військє цофнути на лїнію Сїлістрия Бальчик. Європейська дипломатія повинна навчити „морєсу“ (!) Австро-Угорщину і не допустити до овлади Новобазарского санджаку. Балканські держави повинні сєйчас заключити мир.

Чи справді?

З Солуня доносять до Берліна, що грецьке військо оточило Болгар зі всіх сторін. Болгари уступили до місцевини Джумая Баля. В руки Греків мали дістати ся багажі і важні папери болгарського генерального штабу.

Жертви другої війни.

„Die Zeit“ счислює втрати, понесені балканськими державами в другій війні. Після сего зіставлення втратила північна сербська армія на полі бою 6.000 людей, головна сербська армія 25.000 людей, а крім того багато тисяч забрала холера. Грецькі втрати обчислюють на 16 до 18 тисяч вбитих. Стільки вбитих втратила також Болгарія. В першій половині липця вносили болгарські втрати: 30.000 ранених, помічених в шпиталях, 12.000 до 15.000 ранених в битві над Брегалніцею, а около 20.000 з армії Іванова. Загалом оцінюють втрати Болгар на 80.000 людей, сербські і грецькі втрати на 50 до 60.000 людей, а чорногорська 12-тисячна дивізія втратила 10 проц.

В зруйнованій державі.

Болгарське правительтво звернуло ся до румунського правительтва з просьбою о отворення дороги в Варни до Софії, щоби уможливити спровадження поживи до столиці, бо всі інші дороги до Софії є перервані.

„Südsl. Corr.“ доносить з Софії: В парламентарних кругах зачувати, що ліберальне стороництво має намір потягнути д-ра Данева до відповідальности.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Еміліяна; римо-кат.: Ігнатія. — В п'ятницю: руско-кат.: Маркіяна; римо-кат.: Петра в ол.

— **Остерога перед переселенем до Канади.** В наслідок величезного переселення в останніх часах є вже переповнені держави Манітоба, Саскачеван, Альберта і Бритійська Колумбія робітниками, так, що нові переселенці можуть завести ся в своїх надіях. На найдене праці в Канаді можуть тепер числитись лише господарські робітники і домова жіноча служба, але і для тих з настанем осені вигляди значно погіршати ся. Кождий з переселенців має тепер виказати ся при висіданню на американську землю 25 доларами, а сего припису канадський переселенчий уряд строго придержує ся.

— **Із недолі сезонних робітників в Прусах.** Спеціалісти від ограблювання селян, повертаючи в Прус з заробленими грошми, мають всілякі помисли. Один з цікавих випадків того рода нотують вчорашні протоколи краківської поліції. Селянин з Паниковецьких малих в брідськім повіті, назвищем Михайло К., повертаючи в Прус, задержав ся вчора в Кракові. Ту в товаристві незвісного ему близше жовніра вступив до шинку на пиво. Коли Михайло по якійсь часі вийшов на повітря, приступив до него якийсь чужий чоловік, котрий в шинку сидів в его сусідстві і почастував его папіроскою. Сейчас по запаленю тої папіроски зробило ся ему недобре, а тоді чужий товариш незвичайно рівно заявив ся ним і своєю печальністю посунув так далеко, що забрав его до свого помешкання. Там Михайло заснув, а коли пробудив ся, его господаря не було вже в дома. Разом з ним згинув однак срібний годинник і 40 корон, які Михайло мав при собі. Окрадений селянин удав ся безпробовно на поліційну інспекцію, де стверджено, що его „привітним“ господарем був Копцяк, звисний добре краківській поліції злодій. Михайло каже, що папіроска, якою его почастовано, мусіла бути затроєна, бо сейчас по запаленю васлав і небавамк потім немов одурений заснув.

— **Арештоване переселенчих агентів.** В Кракові на тамошнім залізничім двірці арештовано оной Хаїма Сарковича з Бродів, який без урядового дозволу намовляв жидівських переселенців з Росії послугувати ся переселенцем товариством „Canadian Pacific“. Також арештувала краківська поліція на тамош-

нім двірці і 40-літнього Йос. Подяска, тайного агента, який перевозив до Америки 21-літніх парубків з роучацького повіта.

— **Знесене листів „poste restante“.** Межнародний почтовий союз в Парижі, Штокгольмі і Берліні постарав ся о се, що в тих містах перестали видавати нелітнім особам листи „poste restante“ тому, що тими листами ширять ся неморальність. В слід за сим предложить петербургський почтовий уряд знести всі листи „poste restante“ з місцевими адресами, а задержати лише кореспонденцію, яка праходить з інших міст для переїзних. Ся ухвала певно перейде. Віденські дневники доносять, що сею сировою займають ся також і в Австрії.

— **Засуд на русофільского „юношу“.** Ученика Михальчука, який з мести за прогнане з гімназії, побив директора гімназії в Жовкві, засуджено вчора на 6 місяців тяжкої в'язниці заостреної постом що два тижні. Обжалований прийняв засуд, за те его батько зголосив жалобу неважности. Михальчука, як звісно, прогнано за ширене російської пропаганди.

— **Заборона візду латинських єпископів.** З Росії доносять, що тамошні власти не дозволили візду латинських єпископів, який мав відбутись в Ченстохові.

— **Нужда на російсьім Поділю.** З міст. Чермерівці, кам'янецького повіта, на рос. Поділю, пишуть до „Рада“ про ті „гарази“ селян в Росії, які львівське „Русское Слово“ так гарно колись то змалювало, ось що: Кождий весни люде з нашого округу виходять в Бесарабію на заробітки. Ідуть молоді люде, парубки і жонаті, бо старі з жінками лишають ся господарювати. Там они наймають ся на час до Покрови з харчем за 50—60 карбованців. Харчують їх кулешою з бриндзю. Се трохи допомагає людам вибитись з злиднів, бо в нас цілу зиму їдять бараболі, а весною приходять ся ще крутіше. У нас фабрик і заводів близко нема і заробити нема де, то люде сими зарібками підтримують халязійство. В економії платять по 20—30 коп. за 16-годинний день, що ледве стає на харчі. Поля в нас селяни мають дуже мало. До економії на роботу ходять, щоб не сидіти дурно в дома. Сего року теж багато пішло люде в Бесарабію, навіть більше, як в попередні роки, бо торішний рік був дуже тяжкий для селян, тому, що дощі не дали зібрати хліба, котрий погнів марно на полі. Думали, що зароблять хоч в Бесарабії, але так зійшло ся їх багато в ріжних місцях в Бельжії, що підняла ся дорожнеча на харчі і їх попросили звідтам скоріше вибратись. Тамошні пани научені торішнім роком, коли они давали добрі гроші робітникам, а дощі не дали все одно нічого зробити і люде мусіли сидіти дурно, не хотять вже наймати робітників, а наймати муля на живна поденних. Люде потратились на дорогу і мусіли вернути назад домів. Декотрі продавали чоботи і другу одяжу, щоб було за що дістатись до дому. Тепер вже всі повернули в Бесарабію, а вийшло їх з кождого села не менш 80—90 душ і більше. Заробити в нас нема де они сидять без роботи. Сподівають ся, що в сі жни, ва будуть робітники дуже дешеві. Даремно поміщики жалували ся, що виходять люде в Америку та Бесарабію і їм приїде ся лишитись без робочих. Не варт було турбувати їм губернатора, щоби він вжив заходів проти еміграції селян в Америку, бо буцім від того підупаде в країні хліборобство.

— **Розправа проти Джиґали.** Відбуде ся перед львівським судом присяжним в початком вересня с. р. Акт обжалованя вже готовий. Джиґало буде відвічати за злочин скриту убийства. Тепер кінчать лікарі-психіатри свої лікарські оглядини що до умового стану Джиґали.

— **Спеки в Іспанії.** В Іспанії настали від кількох днів незвичайні спеки, через що буває много випадків сонічного удару. Спека доходить там до 43° Ц. (1).

— **Ворохобня в Лізбоні.** З Мадрита доносять до Парижа, що в Лізбоні вибухла в ночи з суботи на неділю військова ворохобня. Борби мали тривати цілу неділю.

— **Саранча.** В повітах бакуньської губернії над Каспійським морем появила ся в великій силі саранча і заробила в полях і садах величезної шкоди.

— **Противіскові демонстрації у Франції.** В Aix-en-Provence прийшло оной до поважних противіскових демонстрацій. Іменно під час бесіди посла Бодре Лефевра, який в французській палаті послів промовляв вельми горячо за трілітню військовою службою, ви-

дозвали ся оклики: „Геть з трілітнюю службою! Геть з армією!“ По сих словах кинуло ся на бесідинка много осіб. Настала велика метушня, серед якої падали на Лефевра каміня, а один з демонстрантів бив его каменем по голові. Окривавленого вивели товариші з салі. Поліція розігнала потім демонстрантів.

— **Інститут тілесних вправ в Монахові** буде небавамк отворений інститут наукового провірюваня тілесних вправ. Баварське міністерство постановило заложити такий інститут під назвищем: „Фізіологічно-антропологічна лабораторія“. Управителем сего інститута буде проф. Бавр. В нім будуть переводити досвіди над віддыханем і діяльністю серця підчас руханкових вправ; інструктори руханки мають уміти досліджувати віддых і діяльність серця своїх учеників і оцінювати разом з шкільним лікарем вплив руханки на учеників.

— **Історія ватиканської гвардії,** про якої мнимо ворохобню писали недавно ліберальні дневники, сягає дуже давних квів. Уже в XV, віці мали Сьв. Отці свою прибічну сторожу, яка складала ся з самих Швайцарів. Постійну організацію для сеї „Guardia Svizzera“ обробив щойно Юлій II. В 1505. р. за радою кардинала Шінера, родом Швайцара, заключив він договір з кантонами Ціріха і Люцерна, які зобовязали ся достарчати Сьв. Отцям постійно 250 жовнірів до гвардії. Гвардія складала ся з 117 жовнірів. Услівя запису до неї ось які: Жовнір мусить бути швайцарським горожаннином, католиком, свобідного стану, найвище в 24. р. життя, високий на 1 метер і 74 цетм. (до міри стає, очевидно, босий) і здоровий. Виступати з гвардії можна після волі, лише треба вповісти два місяці вперед. Гвардіст робить службу лише десять разів в місяці. Обовязком гвардії є сторожити Сьв. Отця і его палату. Службу визначує префект апостольської палати, майордом і мейстер. Крім служби в Ватикані мають Швайцари робити службу підчас всіх богослужень і свят, в яких бере участь сам Сьв. Отець; є се старинний привілей і право Швайцарів. При всіх тих святах стає швайцарська гвардія зарав за шляхотською гвардією; коли Сьв. Отця несуть в льякції, іде коло неї 6 Швайцарів з об'єсчними мечами. Капітан гвардії (полковник) має дідичний титул тайного підкоморого, а поручник і відпоручник мають титули підкоморож. По 18 роках служби одержує гвардіст досмертну платню в висоті половини першої платні, а по 30 роках повну платню. Сьв. Отець має крім сего і інші гвардійські відділи. До них належить: „Guardia Palatina“, яка складає ся з кількох офіцерів і 50 жовнірів. Ними мусять бути самі Римляни. Вкінці „Guardia mobile“, яка складає ся з членів римської шляхти, але, яку скликають лише на великі свята.

— **Нові російські свята.** Московське „Русское слово“ доносить, що православний синод готувить ся тепер до канонізації чотирох нових святих: Пітіїма, тамбовського єпископа, Йосифа, астраханського митрополита, Софрона, іркутського єпископа і Варнави. Канонізація Пітіїма наступить вже в 1914. р.

— **Смерть в землі.** Онойдлучив ся в Мадриті незвичайний випадок. По улиці Ембаядорес їздила велика парова машина до валкованя ульця; нечаяно в однім місци розступила ся земля, а машина разом з робітниками зі страшним гуком впала до ями, в глибину 9 метрів. З сусідних домів повибігали люди і прикликали поліцію і огневу поготову. Але ратунок був неможлиний, бо з ями почала вибухати полум'я. Походила она з відси, що машина, западаючи ся в землю, розбила газову руру і запалила газ. Ті робітники не можна було витягнути.

— **В 35 днях доколя сьвіта.** Новийоркський дневник, „Evening Sun“ вислав свого співробітника, Жона Мірса, в подорож доколя сьвіта, яку має він відбутись в часі 35 днів. Мірс буде послугувати ся як найскоршими кораблями і поспішними поїздами. Ся подорож буде вносити понад 20 тисяч миль водою і сушею.

Першою людиною, як відбула подорож доколя сьвіта і обіхала цілу земську кулю в 72 днях, 6 годинах і 11 хвилях, була Нелля Вляй в 1889. р. В 1903. р. обіхав землю кн. Генрах Фридрих в 54 днях, 7 годинах і 20 хвилях. Вкінці в 1911. р. Андрій Сміт переїхав 20 тисяч миль в часі 35 днів, 19 годин і 43 хвиля.

— **Банкротство Франції.** Републіканська ча-

сопись „Republique francaise“ доносить, що державний бюджет Франції на 1913. рік вносить загалом у видатках поверх шість мільярдів франків, а в приходах 4 мільярди 942 мільони франків. Недобір вносить 1 мільярд і 78 мільонів франків. Одиноким жерелом збільшеня приходові може бути піднесенє податків, які вже й так у Франції є висші, чим в інших державах. Так вмють господарити французські ліберали і соціялісти.

— **Столітня наймичка.** З Відня доносять: В однім з міщанських домів Відня опроведено дуже торжественно сотні уродини Анни Стяснової, яка в сім домі була занята як наймичка через 66 літ, а нині живе там на ласкавім хлібі. В торжестві взяв участь місцевий парох, радні в діляниці і представники товариства слуг.

— **Перереза на шляху.** Зі Станіславова доносять, що на рожиївсьім шляху, який лучить Станіславів в Солотвиною, так вилляли води, що направа сего шляха буде покінчена імовірно аж за 15 днів. В наслідок сего на тім шляху здержано зовсім рух возів на два тижні.

— **Тунель Венеція-Лідо.** Венеційці задумують викопати великий тунель, який лучив би Венецію підморським шляхом в Лідо. Довжина сего тунеля має вносити 3.600 метрів. В тій цілі заложив ся навіть комітет, який зібрав близко 100.000 лірів (95.000 К) на переведенє вступних студій до вибудованя сеї найбільшої дося підморської улиці. Тунель зачинав би ся при Джіарджінего реале і йшов би пошід площу св. Марка, здовж Ріва делі Шавоні, а кінчив би ся на Лідо. Се мало би для розвою Венеції велике значінє, бо комунікація в Лідо при помочи пароплавів і чайок зовсім не вистарчає. Майбутній тунель йшов би в початком в глибині 8 метрів від водою, лише під каналом Орфано знизив би ся до глибини 10 м. і був би на 10 метрів широкій; з лівої і правої сторони будуть находити ся в нім шляхи для електричної залізниці, при помочи якої можна буде переїхати в Венеції до Лідо в часі 5 хвиля. В середині буде находити ся хідник до переходу людеий.

— **Точно означене часу.** Хосенні висліди, які одержано в даваня північного і полудневого знака аж до віддаленя 2.800 кілоом. в вежі Айфля при помочи іскрового телеграфу, склали бюро до міреня довжини (bureau des longitudes) в Парижі предложити французькому правительству, щоби оно скликало до Парижа міжнародну конференцію в справі точного означеня часу на кождій точці земської кулі. За старанем правительтва відбула ся конференція від 15. до 23. жовтня 1912. р., а хоч єї ухвали не мають ще виконуючої сили, однак нема нема сумніву, що їх приймуть правительтва держав і переведуть їх в себе небавамк, може ще і сего року. З деяких стацій (в Німеччині, Норддайх-Вільгельмсгаєн і Тісінґтав, в часті німецького Китаю) будуть давати знаки що найменше по два рази денно, в означених годинах після часу Грініча так, що на кождій точці земської кулі, не виключаючи і океанів, можна буде бачити, яка є година в Грінічі. Для порозуміння обсерваторий, які мають окремі відповідні до сеї цілі прилади, можна справляти похибки знаків часу до половини, а навіть одної четвертої частини секунди. Астрономічні обсерваторії будуть від часу до часу порівнювати час на своїх годинниках з часом Грініча, а часовані похибки будуть справляти додатково: окремий уряд виміру часу, який має повстати в тій цілі в Парижі і осередке бюро міжнародного поміру землі в Почдамі. В сей спосіб будуть додатково мати потрібні дані сі місця, які в природі своїх діяльностей потребують вельми точного означеня часу (пр. сейсмологічні обсерваторії, або обсерваторії землетрясеня). При помочи такого уладженя буде можна бачити на кождім місци земської кулі як найточнійше, який є час в відповідній хвилі в Грінічі, а знаючи також точно місцевий час, буде можна дуже точно означити географічну довжину якої небудь точки, що має велике значінє для плавби і наукових дослідів в подорожі. Заравом відпаде потреба означуваня часу від астрономічних і геодетичних обсерваторий, які потребують дуже точних вістий про час, що виїде в хосен їх праць. Також треба надіяти ся, що по заведеню сего загального означуваня часу, будуть в него ліснувати не лише наукові і цимірові заведеня, але також і інші, як залізничі і міста, які також потребують точного означеня часу.

Оповідистки.

— Вінчана. Дня 3. серпня с. р. відбуде ся в парохіяльній церкві в Ремезівцях (п. Золочів) вінчана п. Евгена Боднара, ук. студ. богослова, з п. Софією Стефанією Несторівною, дочкою тамошного пароха. — Дня 7. серпня с. в. вінчана п. Володимира Марущака, укінченого богослова, з п. Йосифою Адріановичівною в Сушиці великій коло Хирова.

— Нові поштові уряди. З днем 1. серпня с. р. вийдуть в жите нові поштові уряди: в Битківі, надвірнянського пов. і в Прибляві, томацького повіта.

Посмертні оповістки.

Осип Коцан, народний учитель в Свистільниках, рогатинського повіта, помер дня 24. с. м. в 43. році жтня, а 22. р. учительської служби. В. е. п.!

Наука, умілість і письменство.

Редакції „Учителя“ під розвагу.

(Конець).

Також наводить д. Юцишин назви латинські недуг зовсім без пояснення так, що їх ні пришити, ні прилатати. Наведу тут кілька речень. На стор. 59. пише д. Юцишин ось таке: „Немилою недугою буває т. зв. гіпоспадія і епіспадія“. Речення скінчене а назви зовсім непояснені. Із сего має бути мудрий учитель і взагалі інтелігентний лікар, пелікар!

Передовсім гіпоспадія і епіспадія не суть жадними недугами лиш хибами розвитку (Entwicklungsanomalie); гіпоспадія се недостача довшньої стіни цівки мочної, то є незаросення цівки а долини получене в розціпленні прута (мужеского члена), а епіспадія се недостача горішньої стіни цівки мочної, то є незаросення цівки з гори, получене рівнож з розціпленнем прута.

Або на сій самій сторони: „Фімоза буває причиною дуже прикрих несподіванок, (яких?) а коли перейде в парафімозу, тоді може стати досить навіть небезпечна. На неї помагає тільки операція“.

Нехай же тепер лікар зрозуміє, що се є фімоза, яких несподіванок причиною она може бути, та що се є парафімоза, на котру є лиш один лікар — операція.

Властиво що за ціль такої писанини? Або не пише ся сего зовсім, або если пише ся, то треба хіба пояснити. Мені здає ся, що д. Юцишин, або не знає зовсім, що се є гіпоспадія, епіспадія, фімоза та парафімоза, (бо сего не пояснив, а інші назви як крипторхія, аспермія, вагінізм та гермафродитизм на тій самій сторони пояснив), або знаючи що се є гіпоспадія і т. д. думає, що кожний інтелігентний чоловік, що читає „Учителя“ се знає, чи там повинен знати. Чи перша, чи друга евентуальність входить тут в гру, се все одно. Чи сая, чи так, се не дуже користно свідчать про д. Юцишина.

Але і з термінологією д. Юцишин не в згоді. Приміром уживає слова „отрута алкоголем“ (стор. 47.) і „отруа алкоголем“ (стор. 50.). Отрута, отруа або трійло, се німецьке Gift, отже сих слів в сім значіно не можна уживати хіба за т р о в е н е а л к о г о л е м — Alkoholvergiftung.

Або таке (стор. 38): „Зрілість жінки дає про себе знати в часі, коли дівчата визначають ся ще діточими чертами, коли л о н о в і кости не розвинені ще достаточо“. Що се є л о н о в і кости? Хіба д. Юцишин розуміє під сям костя лохані. Лоновими кістками можна би хіба назвати в польска костя соромні (kości łonowe) се є паристі кости, що входять в склад лохані враз з паристими кістками сідальними і клубовими і венаристями, крижовою і хвостовою костію. Але тут не ходить о розвій соромних костий лиш взагалі цілої лохані.

Або до чогу уживає таких слів як „періней“ (perineum) стор. 36, зовсім без пояснення і то ще видруковане п і р е н е й, в наслідок недбало переведеної коректи. Миж маємо на се наше слово м е ж и к р о ч е.

Не буду тут більше розводити ся над

поодинокими реченнями та словами з статей д. Юцишина, але ще хочу обговорити, яка властиво ціль сих статей.

Чи д. Ю. хоче в сей спосіб освідомлювати полово учителів? Если би так було, то учителі повинні сказати д. Юцишину, що такого баламутного освідомлювання не потребують.

Чи се може щось, що дійсно дотичить сексуального проблему в педагогії? Хіба ні! Бож пощо мішати тут се, чи болон дівчача має рацію вствованя, чи ні, а так само менструация. Чи се належить до сексуальної педагогії, що болон дівчача є новим витвором в природі? Або чи належать тут породові болі, розрив межжикроча, штучні пороненя і убиства дітей? Чи може гіпоспадія, епіспадія, фімоза, парафімоза, крипторхія і т. д.?

Если би навіть д. Юцишин в своїх дальших статях, (котрі має намір печатати) обговорив дійсно полово педагогію, то чи не ліше було би відразу від сего зачати а не морочити учителям і взагалі читачам „Учителя“ голову тими двома ніби вступними статтями, нужденно обробленими, що зовсім не мають вартости?

Чи не ліше було би переложити книжку про полово педагогію якого німецького, чи там иншої народности, автора?

Або як вже писати самому, то використати добрі жерела, найновіші, добре їх зрозуміти і писати дійсно про полово педагогію. Чиж се не було би ліше?

Полово педагогія, сеж предмет особливо для учителів дуже цікавий, ще й поучний.

Чиж не можна було написати щось про ось в і д о м л е н е п о л о в е, про коедукацию, про вплив порнографії на молодіж, про вплив злого товариства в самій школі на молодіж (але дещо більше, як написав д. Ю в своїх статях), про венеричні недуги серед молодіж, про вплив алькоголю та злого вихованя домашнього на житя полове молодіж і т. п.?

Сеж дійсно мало би ціль і не оден учитель відійс з сего користь.

Еслиж д. Юцишин яко редактор „Учителя“ писав свої статі лиш на се, щоби заповнити число „Наукового додатка“ до „Учителя“, то ліше було звернути ся до якогось лікаря, а сей був би написав таку розвідку, або подав д. Юцишину потрібні вказівки.

Олександр Барвінський junior.

Надіслане.

(За сю рубрику Редакція не відповідає).

Др. Мирон Вахнянин

спеціаліст внутрішних недуг

ординує від 1. мая

в Карльсбаді дім „Goldener Löwe“ напротив Curhaus-у.

Телеграми

з дня 30. липця.

Відень. „Die Zeit“ доносить, що інспектором кінноти красвої оборони має бути іменованій ген-майор Заремба.

Лондон. (Б. Райт). Вчорашня нарада амбасадорів радила три години; дальше засіданя в п'ятницю. Поладнано статут Альбанії. Управляючого князя визначить ся за шість місяців. На слідуємій засіданю амбасадори займуть ся полудневою границею Альбанії.

Будапешт. (ТКБ). Вчора відбула ся святочна роздача тамошному гарнізону памяткових хрестів.

Рим. (ТКБ). Король приняв відставку міністра маринаркі Католіка і імеував его наслідника контрадмірала Мільо.

Берлін. З Лондона доносять, що ненадійно понехано там маневри англійської флотії. Виспі круги очікують з великим напруженем виясненя сего зарядженя.

Оголошене.

В інституті СС. Василянк в Станіславові найдуть приміщене учениці шкіл народних, виділових, семінарій учительської і гімназії.

В сім році шкільнім будуть чинні слідуєчі школи: 4 кляси народні з правом прилюдности, обі кляси виділові (I. і II.), 4 роки учительської семінарії і 2 кляси реальної гімназії з правом прилюдности.

В інституті крім науки шкільної учать ся гри на фортеп'яні і німецької конверсації.

Місячна оплата за удержаня і науку в школі виносять:

Table with 2 columns: type of school and monthly fee. Rows include: народної і виділової школи (50 K), учительської семінарії (55 K), гімназії (60 K).

За науку музики платити ся окремо місячно 10 K.

Зголошеня приймає і уділяє близших інформацій Ігуменат СС. Василянк а Станіславові, при ул. П. Скарги ч. 15. до 28. серпня. Інститутки з минушого року без попереднього зголошеня не будуть приняті. 558(3)

При народній школі ОО. Василян в Дрогобичи суть вільні дві учительські посади. Убігаєчі ся о сю посаду кандидати мають посідати кваліфікацію народних учителів. Місячна платня 77 K. Зголошеня на адресу: Ігуменат ОО. Василян в Дрогобичи. 557(3)

Парохія до заміни — 130 моргів орного а 40 ліса і пасовиска а 20 злр. морг в добрій посесії, платне з гори — за принайменше рівнорядну — купені в місци, церков і будинки нові, лиш на рефлектуючі відповідає ся. Адреса: О. П. почта Кут и коло Косова poste restante. 556(5)

Рух залізничних поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1913 Р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені г р у б и м д р у к о м. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненем чисел минутних.

Кріізг до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 222, 542, 6220), 7:25, 8:45, 9:55, 1:10*, 1:25, 2:20\$, 5:30, 7:11†, 8:25, 9:40 *) в Тарнова. §) від 15/5 до 30/9 включно щоденно. †) в Городка яг. від 1/6 до 30/9 вкл. щоденно. о) З Мостяк. З Підволочиск: 7:15, 11:25, 147\$, 215, 5:25, 10:30, 10:42†) †) З Красного. §) Від 15/5 до 30/9 вкл. щоденно. З Черновць: 1207, 523*, 543*, 7:40, 10:28†), 1:45, 5:35, 6:31, 9:25 *) Зі Станіславава. †) З Колома*) 1. З Ходорова в кожний день по неділі і свята. Зі Стрия: 7:20, 9 (0, 11 40, € 20, 11. 1042\$), §) Від 15/6 до 8/9 включно лишень в неділі і римо-кат. свята Зі Самбора: 7:45, 9:55, 1:48, 8:30. Зі Сокала: 7:05, 1:00, 7:38. З Яворова: 8:04, 4:20. З Підгаєць: 11:20, 10:20. Зі Стоянова: 9:50, 6:30.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 6:56, 11:05, 1:33*, 1:58, 5:06, 10:12, 10:31†) †) З Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. З Підгаєць: 7:26*, 10:49, 10:01, 12:00\$) *) в Винник. §) в Винник лиш в суботу. Зі Стоянова: 9:31, 6:11

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7:08*, 10:31, 3:03*) 9:41, 11:42\$) *) З Винник. §) З Винник в суботу.

на головний дворець:

З Брухович: щоденно 6:55 щоденно: від 1/5 до 30/9 7:26 від 1/6 до 31/8 8:37, 11:00, 3:41, 5:15, 9:30 в неділі і римо-кат. свята: від 1/5 до 31/5 9:41, 9:30, від 1/6 до 31/8 1:54. З Янова: щодня: від 16/5 до 15/9 9:11, від 1/6 до 31/8 1:25 в неділі і римо-кат. свята: від 11/5 до 31/8 10:10. З Любіна: в неділі і римо-кат. свята від 11/5 до 8/9 9:00. З Винник: лиш в суботу 12:16.

Засекуруйте своє майко від огню

В „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кожний Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпеченя

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя селянських буд., нів.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1913 виносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителей.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1912 року 3,910,293 коп.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, рентя).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадени з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпеченя „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Віізг зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 1235, 335, 8:25, 8:32, 1:26†), 2:05 §) 2:45, 3:40*, 5:50, 7:00, 7:30, 11:10 *) До Ряшева. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. †) До Городка яг. До Підволочиск: 6:08, 10:40, 2:00, 2:45\$, 2:55†) 8:40, 11:15 †) До Красного. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. До Черновць: 245, 6:10, 9:10, 10:03, 2:30, 3:12*, 5:52†), 7:50, 11:00. *) До Станіславава. †) До Коломиї *) До Ходорова в кожний день перед неділю і святам. До Стрия: 7:25, 11:02\$, 1:50, 6:50, 8:15, 11:25 §) Від 15/6 до 8/9 вкл. лиш в неділі і римо кат. свята. До Самбора: 6:52, 9:05, 3:50, 10:56. До Сокала: 7:50, 2:35, 7:50, 11:35*). *) До Рави рускої (лише в неділі). До Яворова: 8:40, 6:31. До Підгаєць: 5:55, 4:53. До Стоянова: 8:05, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:23, 11:00, 2:14, 2:58*), 3:12†), 9:02, 11:33. †) До Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щодня. До Підгаєць: 6:09, 1:34*, 5:15, 10:40\$) *) лиш до Винник. §) До Винник лиш в суботу. До Стоянова: 8:22, 6:17.

на дворець „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6:28, 1:53*, 5:36, 7:45*), 10:59\$) *) Лише до Винник. §) До Винник лиш в суботу.

Локальні поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:00 щоденно: від 1/5 до 30/9 4:21, від 1/6 до 31/8 7:24, 10:05, 2:25, 6:15, 8:35 в неділі і римо-кат. свята: від 1/5 до 31/5 2:25, 8:35, від 1/6 до 31/8 12:47. До Янова: щоденно: від 16/5 до 15/9 3:03, від 1/6 до 31/8 10:15. в неділі і римо-кат. свята: від 11/5 до 31/8 1:11. Ду Любіна: в неділі і римо-кат. свята від 11/5 до 8/9 2:25